

EXPUNERE DE MOTIVE

cu privire la proiectul de lege pentru abrogarea art. 483 alin. (2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată

I. Scopul reglementării

Într-un stat de drept, garanțiile procesuale și accesul efectiv la justiție reprezintă componente esențiale ale protecției drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Codul de procedură civilă, în forma sa actuală, reprezintă un cadru normativ complex, menit să asigure echilibrul între exigențele eficienței procedurii judiciare și cele ale echității procesului.

Cu toate acestea, anumite dispoziții legale, precum art. 483 alin. (2) din Legea nr. 134/2010, restrâng în mod nejustificat exercitarea unor căi de atac esențiale, precum recursul și revizuirea, în ipotezele în care instanțele pronunță hotărâri în recurs fără a judeca fondul cauzei. Această limitare generează inechități, afectează coerența sistemului de drept procesual civil și este contrară principiilor europene privind dreptul la un proces echitabil.

Prezenta inițiativă legislativă vizează eliminarea acestor disfuncționalități prin abrogarea textului menționat, în vederea consolidării unui cadru procedural accesibil, coerent și echitabil, în deplină concordanță cu valorile constituționale și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Scopul principal al reglementării propuse este eliminarea unei interdicții cu caracter restrictiv impuse de art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care stipulează că „hotărârile pronunțate în recurs nu sunt supuse apelului sau unui nou recurs”. Prin abrogarea acestui alineat se urmărește asigurarea posibilității reale și efective de a exercita căile de atac (recurs și revizuire) împotriva hotărârilor pronunțate de instanțele de recurs în ipotezele în care acestea nu evocă fondul cauzei. În acest mod, se promovează garantarea dreptului la o cale de atac eficientă, se elimină incoerențele legislative și se consolidează încrederea justițiabililor în actul de justiție.

II. Justificarea necesității reglementării

Justificarea reglementării rezidă în disfuncționalitățile practice și juridice generate de aplicarea art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă. În numeroase cauze, instanțele de recurs pronunță soluții prin care resping recursul fără a analiza fondul cauzei sau admit recursul, casând hotărârea și trimițând cauza spre rejudecare. În aceste situații, hotărârile nu tranșează fondul raportului juridic, dar sunt considerate definitive și inatacabile. Astfel, justițiabilii sunt privați de dreptul de a contesta eventualele erori de drept, încălcări ale normelor procedurale sau vicii grave ale deciziei pronunțate în recurs.

Această limitare creează o inegalitate de tratament între justițiabili, conduce la o incoerență logică și juridică în sistemul căilor de atac și contravine jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului privind dreptul la un proces echitabil. De asemenea, ea se dovedește incompatibilă cu principiul proporționalității, întrucât interzice orice remediu procesual chiar și în fața unor erori evidente sau a unor hotărâri adoptate cu încălcarea procedurii.

III. Situația legislativă actuală

În prezent, Codul de procedură civilă, prin art. 483 alin. (2), exclude posibilitatea formulării unui nou recurs sau a apelului împotriva hotărârilor pronunțate în recurs, chiar dacă acestea nu rezolvă fondul cauzei. Acest text a fost conceput inițial pentru a limita durata proceselor și a preveni abuzul de drept procesual, însă în practică a dus la excluderea completă a controlului judiciar asupra unor hotărâri care nu tranșează fondul, dar pot fi viciate din punct de vedere procedural sau juridic. Această reglementare rigidă nu permite nicio excepție și nu oferă instrumente legale eficiente pentru corectarea erorilor comise în această etapă procesuală.

IV. Modificările propuse

Se propune abrogarea art. 483 alin. (2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă. Această modificare va permite, în mod indirect, exercitarea căilor de atac în condițiile generale prevăzute de lege, inclusiv în privința hotărârilor pronunțate în recurs care nu evocă fondul. În consecință, revizuirea sau alte remedii procesuale

extraordinaire vor deveni posibile, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, iar instanțele vor avea posibilitatea să verifice legalitatea și temeinicia hotărârilor în situații în care în prezent acest lucru este exclus.

V. Impactul macroeconomic

Deși modificarea propusă nu are un impact direct asupra parametrilor macroeconomici tradiționali (PIB, inflație, investiții), ea contribuie indirect la îmbunătățirea climatului de încredere în sistemul juridic și la creșterea eficienței economice prin asigurarea unui cadru judiciar previzibil și echitabil.

Încrederea mediului de afaceri în sistemul de justiție este o componentă esențială a funcționării pieței libere și a atragerii investițiilor. Eliminarea unei reglementări arbitrare poate stimula competitivitatea și protejarea drepturilor patrimoniale, elemente fundamentale pentru funcționarea economiei de piață.

VI. Impactul social și instituțional

Din punct de vedere social, această modificare contribuie la creșterea încrederii cetățenilor în justiție, prin oferirea unei garanții suplimentare privind dreptul la o cale de atac eficientă. Se reduce percepția de inechitate și se consolidează imaginea unei justiții corecte și transparente.

La nivel instituțional, instanțele de judecată vor beneficia de un cadru procedural mai clar și mai coerent, care permite repararea erorilor fără a recurge la artificii procedurale sau la intervenția Curții Constituționale. Se va degreva astfel și instanța constituțională de numeroase excepții de neconstituționalitate ridicate pe marginea acestui articol.

VII. Compatibilitate cu legislația națională și europeană

Modificarea propusă este pe deplin compatibilă cu dispozițiile Constituției României, în special art. 21 privind accesul liber la justiție și art. 124 privind înfăptuirea justiției. Totodată, ea este conformă cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special art. 6 privind dreptul la un proces echitabil, și cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, art. 47 privind dreptul la un recurs eficient.

Abrogarea textului criticat nu contravine niciunei reglementări europene imperative, iar jurisprudența Curții de la Strasbourg susține constant necesitatea existenței unor remedii efective împotriva actelor judiciare viciate.

VIII. Consultări și avize ce urmează a fi obținute

Pentru promovarea proiectului legislativ, este necesar avizul Consiliului Legislativ, în conformitate cu art. 24 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă.

De asemenea, va fi solicitat punctul de vedere al Ministerului Justiției, ca autoritate competentă în materie de politică penală și organizare judiciară, precum și avizul Consiliului Superior al Magistraturii, având în vedere implicațiile asupra activității instanțelor.

Proiectul poate fi supus dezbateri publice, conform prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

IX. Măsuri necesare pentru aplicare

Punerea în aplicare a dispoziției abrogatoare nu presupune elaborarea de norme secundare sau metodologii suplimentare. Fiind vorba despre o simplă abrogare, modificarea va intra în vigoare la data prevăzută de legea de adoptare.

Totuși, este necesară informarea instanțelor și a profesioniștilor dreptului prin canalele oficiale (INM, CSM, barouri etc.), pentru a asigura o aplicare unitară și corectă. Sistemele informatice (ECRIS) ale instanțelor vor trebui adaptate pentru a permite înregistrarea și gestionarea noilor căi de atac în condițiile prevăzute de lege.

X. Concluzii

Abrogarea art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă reprezintă o măsură necesară, rațională și echitabilă, menită să repare o disfuncționalitate gravă a cadrului procedural actual. Prin această intervenție legislativă se restabilește accesul efectiv la justiție, se elimină tratamentele inegale și se permite exercitarea controlului judiciar asupra unor hotărâri care, în forma actuală, nu pot fi supuse niciunei căi de atac. Această reformă punctuală contribuie la consolidarea statului de drept, la întărirea încrederii

publicului în sistemul de justiție și la asigurarea respectării standardelor internaționale în materia drepturilor procesuale.

Pe aceste temeiuri, se propune adoptarea proiectului de lege în forma prezentată, ca măsură necesară și urgentă pentru modernizarea dreptului procesual civil român, pentru alinierea acestuia la standardele internaționale și europene și pentru realizarea unei justiții eficiente, corecte și orientate spre protecția drepturilor fundamentale.

ÎN NUMELE INIȚIATORILOR

Senator VELA Gheorghe

TABEL

cu parlamentarii Partidului Oamenilor Tineri
inițiatori ai propunerii legislative pentru abrogarea art. 483 alin. (2) din Legea nr.
134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată

Nr crt	Nume/ prenume parlamentar POT	Semnătura
1	Senator ROBE Liviu Sorin	
2	Senator GHIȚĂ Robert-Daniel	
3	Senator ALDEA Mariana-Vali	
4	Senator PINTEA Paul-Ciprian	
5	Deputat GAVRILĂ Bianca-Eugenia	
6	Deputat CÎMPAN Cristian-Emanuel	
7	Deputat POPA Cristian-Alexandru	
8	Deputat CERNIT Maria	
9	Deputat PORUMBOIU Gabriela	
10	Deputat GAVRILĂ Anamaria	
11	Deputat IRIMIA Ancuța-Florina	
12	Deputat MATEI Sergiu-Lucian	
13	Deputat NICOLAE Dan-Mihai	
14	Deputat KRONCSIȘ Sebastian-Andrei	
15	Deputat RĂDUCEA Gheorghe-Valentin	

16	Deputat CORCHEȘ Codruța-Maria	
17	Deputat CHIRIȚĂ Răzvan-Mirel	
18	Deputat GROFU Daniel	
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		
30		
31		
32		
33		
34		
35		